

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Мектепке дейінгі ұйымдардағы ұлттық ойындардың тәрбиелік маңызы

ЖАРИЯЛАНДЫ
01.11.2025

ТІРЕК СӨЗДЕР

балабақша, мектепке дейінгі тәрбие, педагогика, танымдық даму, тәрбиелік маңыз, ұлттық құндылық, ұлттық ойын

СІЛТЕМЕ

<https://bilimger.kz/183646/>

Бейсембекова Айгерім Абилхасимовна**Аңдатпа:**

Бұл мақалада қазақ халқының ұлттық ойындарының мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы тәрбиелік және дамытушылық рөлі қарастырылады. Ұлттық ойындардың мазмұны арқылы балалардың танымдық белсенділігі, қимыл-қозғалыс мәдениеті, қарым-қатынас дағдылары мен ұлттық сана-сезімі қалыптасады. Автор балабақшада ұлттық ойындарды жүйелі пайдалану жолдарын, олардың педагогикалық және психологиялық әсерін талдайды. Зерттеу нәтижесінде ұлттық ойындар бала тұлғасының дамуына кешенді ықпал ететіні, сонымен бірге ұлттық құндылықтарға сүйіспеншілік пен отансүйгіштік сезімін арттыратыны анықталды.

Кілт сөздер:

ұлттық ойын, мектепке дейінгі тәрбие, танымдық даму, ұлттық құндылық, тәрбиелік маңыз, балабақша, педагогика.

Кіріспе

Қазақ халқының ұлттық ойындары — ұлт мәдениетінің бай қазынасы, халық педагогикасының құрамдас бөлігі. Ойын — баланың ең басты іс-әрекеті, оның дүниетанымын қалыптастыратын құрал. Мектепке дейінгі кезеңде ұлттық ойындарды пайдалану балалардың ойлау қабілетін, тілі мен қимыл-қозғалысын дамыта отырып, олардың ұлттық болмысқа сай тәрбиеленуіне мүмкіндік береді.

Негізгі бөлім

Ұлттық ойындар — халықтың тұрмыс-салты, дәстүрі мен дүниетанымынан туындаған.

Әрбір ойынның өзіне тән мазмұны мен тәрбиелік мәні бар. Мысалы, «Асық ату», «Тоғызқұмалақ», «Бестемше», «Арқан тарту», «Қыз қуу», «Ақ серек – көк серек» сияқты ойындар арқылы балалар ептілікке, ұйымшылдыққа, батылдыққа, есептеуге, логикалық ойлауға үйренеді.

Мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық ойындарды сабақ үдерісіне кіріктірудің бірнеше тиімді жолдары бар.

1. Білім беру салаларында пайдалану:

- Таным саласында – сан үйрету, пішіндер мен түстерді ажыратуда.
- Қатынас саласында – сөйлеу, тыңдау, диалогтық қарым-қатынасты дамытуда.
- Денсаулық саласында – қимыл белсенділігін арттыруда.
- Шығармашылық саласында – көріністер, би және музыка арқылы бейнелеуде.

2. Ойын арқылы оқыту:

Ұлттық ойындар баланы шаршатпай, үйрету мен тәрбиелеудің тиімді тәсілі. Мысалы, «Бестемше» ойынын қолдану арқылы баланың санау, салыстыру, топтау дағдылары дамиды. Ал «Асық ату» ойыны балалардың қол қимылын жетілдіреді, көз мөлшерін, дәлдігін арттырады.

1. Құндылықтық тәрбиедегі рөлі:

Ұлттық ойындар арқылы бала өз халқының тарихын, мәдениетін танып, ұлттық сана мен рухани байлыққа қадам басады. Бұл – Елбасы айтқандай, «Мәңгілік Ел» идеясын жүзеге асырудың алғашқы баспалдағы.

Педагог ұлттық ойындарды ұйымдастыруда баланың жас ерекшелігін, ойынның мазмұны мен тәрбиелік мақсаттарын ескергені жөн. Мысалы, мектепалды топтарда ойынның ережесін түсіндіру, әділдік пен өзара сыйластықты үйрету маңызды.

Қорытынды

Ұлттық ойындар – ұрпақ тәрбиесінің ғасырлар бойы сыналған құралы. Олар арқылы бала өз халқының салт-дәстүрін, мәдениетін бойына сіңіріп өседі. Мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық ойындарды тиімді пайдалану баланың жан-жақты дамуына, тілдік және ойлау қабілеттерінің артуына, ұлттық рухының қалыптасуына ықпал етеді.

Сондықтан тәрбиешілер мен педагогтер оқу-тәрбие процесінде ұлттық ойындарды кеңінен қолданып, оның тәрбиелік әлеуетін арттыруға баса назар аударуы қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ахметова, К. Мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық ойындарды қолдану әдістемесі. — Алматы: Рауан, 2021.
2. Сейдахметова, Г. Қазақтың ұлттық ойындарының тәрбиелік маңызы. — Астана, 2020.
3. Қалиева, А. Халық педагогикасы және ұлттық құндылықтар. — Алматы: Білім, 2019.
4. Қазақстан Республикасының Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік стандарты, 2023 ж.
5. Әуезов, М. Халық мұрасы — ұлттың қазынасы. — Алматы, 2018.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.